

tičnem Rimu – bili učitelji odraslih, ne otrok. Zaradi izkušenj, ki so jih imeli z odraslimi, so razvili zelo drugačen koncept procesa učenja/poučevanja od tistega, ki je kasneje prevladoval v formalnem izobraževanju. Ti znameniti učitelji so dojemali učenje kot proces mentalnega poizvedovanja in ne pasivne recepcije posredovane vsebine.« (Knowles et al., 2005: 35–36)

V omenjenem kontekstu pa ima zmeraj večji pomen in vlogo tudi znanje, ki ga posameznik lahko pridobi priložnostno, pri čemer pa le-to vpliva na razvoj in spremembe posameznikove osebnosti. V splošnem je mogoče reči, da gre za obsežen premik od izobraževanja k učenju.

V drugi polovici 20. stoletja se je začel uveljavljati koncept vseživljenjskega učenja, smisel katerega je, da se posameznik uči in pridobiva različno znanje tudi po zaključku svojega formalnega izobraževanja, ne glede na stopnjo in obseg formalne izobrazbe. Tako naj bi pravzaprav znanje in spretnosti pridobival in razvijal vse do konca življenja (cf. Jarvis, 2004, 2007; Smith, 2001). Sam koncept vseživljenjskega učenja je sicer domislek sodobnosti, kar pa ne pomeni, da pred tem učenje, v taki ali drugačni obliki, ni bilo prisotno v vseh življenjskih obdobjih ali da tega posamezni avtorji v preteklosti niso zahtevali (npr. Dewey, 1916/1948) ali celo izdelali podroben koncept (npr. Comenius, 1966). Sodobni teoretiki in oblikovalci strategij izobraževanja in učenja v svojih razpravah na to žal večinoma pozabljajo.

Opredelevitev vseživljenjskega izobraževanja/učenja

V dvajsetem stoletju je bila ena prvih vplivnejših definicij vseživljenjskega izobraževanja (*lifelong education*) oblikovana konec 70. let, po njej pa je treba vseživljenjsko izobraževanje razumeti kot proces osebnega, socialnega in profesionalnega razvoja v teku življenja posameznika, z namenom izboljšanja kakovosti življenja (cf. Jarvis, 2004: 64). Proti sredini 90. let je opazen premik od nadaljevalnega izobraževanja proti vseživljenjskemu učenju (cf. TIGHT, 2002: 39–42). »Sam koncept je skrajno begajoč, ker združuje individualno in institucionalizirano učenje. Učenje je mogoče razumeti kot individualni proces, ki se nadaljuje skozi celoto življenja – vseživljenjsko učenje. Učenje pa je mogoče razumeti tudi kot institucionalizirano in formalizirano, z drugimi besedami: izobraževalni sistem.« (Jarvis, 2004: 64–65) Po mnenju Jarvisa (ibid.: 47) vseživljenjsko izobraževanje ne bi smelo ločevati med začetnim in nadaljevalnim izobraževanjem, pri čemer v okviru EU prihaja do zmede na področju terminologije.

Zahtevo po učenju, ki bi moralo potekati skozi celotno posameznikovo življenje, je v 70. letih dvajsetega stoletja opredelil in v določ-